10/11/2023

Ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης Επίτιμος Διδάκτορας Θεολογίας του ΑΠΘ

/ Επικαιρότητα

Σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ αναγορεύτηκε ο ποιητής, δοκιμιογράφος, μεταφραστής και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, Κυριάκος Χαραλαμπίδης. Στη διάλεξή του, διάρκειας περίπου μιας ώρας, «δικαίωσε» όλες τις ιδιότητες που φέρει, τις συνέθεσε αποσυνθέτοντάς τες, συστήνοντας και ξανασυστήνοντας στο κοινό έννοιες φιλοσοφικές και θεολογικές, προσδιορίζοντας αξίες και αρχές.

«Όπως ένα γραμμάριο πράξης αξίζει περισσότερο από έναν τόνο κηρύγματος, ένα γραμμάριο λέξης αξίζει περισσότερο από έναν τόνο εικόνων», είπε μεταξύ άλλων ο νέος Επίτιμος Διδάκτορας προεκτείνοντας την παρατήρηση του Μαχάτμα Γκάντι για να τη φέρει πιο κοντά στην ποίηση, η δύναμη της οποίας είναι «να παραμένει απαρηγόρητη ... μέσα στη μοναξιά και την απέραντη ομίχλη».

Ακούγοντας τους καθηγητές που προλόγισαν τον Κυριάκο Χαραλαμπίδη, με βάση το αυστηρό πρωτόκολλο των εκδηλώσεων αναγόρευσης επίτιμων διδακτόρων, και με τον αινιγματικό τίτλο της αντιφώνησης από τον τιμώμενο «Αναπτερύγισμα», καθένας θα μπορούσε να αντιληφθεί πως ο Λόγος ο οποίος «αποκτά σάρκα και αιχμαλωτίζει το Σύμπαν», είναι μία Τέχνη, που διακρίνει τους πνευματικούς ανθρώπους, είναι το στοιχείο που κεντρίζει την προσοχή του ακροατή των ανθρώπων αυτών. Κάτι έχουν να πουν και ακόμη και οι σκόρπιες λέξεις τους, πάντα κάτι μεγαλύτερο συνθέτουν.

«Οι θεολόγοι, οι φιλόσοφοι, οι ερευνητές και οι επιστήμονες -προσθέτω και οι ποιητές που ασκούν την ποίηση- [...] οφείλουν να αρθούν στο ύψος της αφετηρίας μιας παιδικής αθωότητας, που θα τους επανασυνδέσει με τον κόσμο και θα τους αποκαλύψει το ονειρώδες και θαυμαστό. Το θαύμα συνιστά έναν κύκλο για την υπερβατική αντίληψη του ήχου. Το πρόβλημα είναι να ξαναβρούμε τον τρόπο να κάνουμε τη ζωή μας να ηχεί. Από τη δική μου πλευρά δεν έχω άλλον τρόπο από τις λέξεις. Μέσω αυτών επιχειρώ την επίσκεψή μου προς το μυστήριο του κόσμου και μάλιστα με εγκαρδιότητα», ομολόγησε ο τιμώμενος Κυριάκος Χαραλαμπίδης, παρατηρώντας πάνω στη σκέψη, ότι ο άνθρωπος κινδυνεύει να πεθάνει εάν δε ζήσει σύμφωνα με τη φύση: *«Και τι εστί φύσις; Πρέπει να τονιστεί το χρέος και η ευθύνη της θεολογίας και της τέχνης και της επιστήμης και όλων των άλλων συμβοηθών, κανείς να μη θωρήσει ότι του δόθηκε το μονοπώλιο της σωτηρίας. Άλλωστε, το πρώτο που οφείλει να προσέχει καθένας, είναι η αποδέσμευση του εαυτού του από τον πειρασμό να θεωρήσει τον παρόντα αιώνα ως χορηγό μονιμότητας».*

Απευθυνόμενος σε πιστούς και μη, έθεσε το σημείο της βασάνου, αν όλα είναι γραμμένα και προδιαγεγραμμένα, αν ο άνθρωπος δεν μπορεί να αποσκιρτήσει από την προδιαγεγραμμένη του πορεία, εκτιμώντας πως «*ο άνθρωπος έχει το ελεύθερο να καθορίσει το πεπρωμένο του, ακόμη και να οδηγήσει κατά το ήθος του εκεί που θέλει αυτός, ανάλογα φυσικά με τη δύναμη του πνεύματός του και την αλήθεια του δικού του προσώπου. **Το ήθος του ανθρώπου υπογραμμίζει το πλαίσιο της ατομικής ευθύνης και της ελευθερίας**».*

«Ένας άνθρωπος προσηνής με ενθουσιασμό μικρού παιδιού»

Στην τελετή αναγόρευσης, που πραγματοποιήθηκε το βράδυ της Πέμπτης στην αίθουσα Αίθουσα Τελετών του Παλαιού Κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, ο **πρύτανης του ΑΠΘ, καθ**. **Δημήτριος Κωβαίος** ανέφερε ότι ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης αποτελεί μία διεθνούς φήμης προσωπικότητα και συγκαταλέγεται στους κορυφαίους σύγχρονους ποιητές, συνδέοντας με μοναδικό τρόπο τη

θεολογία με τη ποιητική διαδικασία και ορθόδοξη χριστιανική παράδοση.

Την εμπειρία της πρώτης του συνάντησης με τον τιμώμενο, που εξελίχθηκε σε βαθιά φιλία, μοιράστηκε ο κοσμήτορας της της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, καθηγητής **Χρυσόστομος Σταμούλης**: «*Τον συναντήσαμε στην Αθήνα, μια πρώτη γνωριμία, μια πρώτη ανίχνευση. Μας υποδέχτηκε το χαμόγελό του, κάτω από το οποίο φωτίζονταν ο όλος του εαυτός, ο όλος του κόσμος. Προσηνής, ευγενικός, ενθουσιώδης με ενθουσιασμό μικρού παιδιού. Πειρακτικός κάθε δηθενικής σοβαρότητας και ιερουργός μυστηρίων ποιητικών βαπτισμένων σε ώριμη ανθρωπινότητα. Μοιραστήκαμε εμπειρίες και κοινωνήσαμε αγωνίες, καημούς και ελπίδα. Κυρίως τον ακούγαμε να μας αποκαλύπτει κόσμο και είδαμε να παρευλαύνουν ενώπιόν μας ποιητές, άγιοι, κατατρεγμένοι, στρατηλάτες, μουσικοί, πολιτικοί, επίσκοποι και απλοί παπάδες, ζώντες και κεκοιμημένοι, τόποι και ξενιτιές, προσφυγιά, πολλή προσφυγιά, όση και ο πόνος, όση και το όνειρο, θάλασσες και βουνά. Και παντού και πάντα το χαμόγελο. Ανυποχώρητο και ιαματικό*».

«*Ιδού ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης. Ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης, που ως δώρο μου χαρίστηκε και από τότε, από την πρώτη μας συνάντηση, πέρασαν χρόνια και συναντηθήκαμε πολύτροπα φορές πολλές σε Θεσσαλονίκη, Αθήνα και Κύπρο. Και σήμερα, το Τμήμα Θεολογίας, της Θεολογικής μας Σχολής, τιμώντας τη συμβολή του στα θεολογικά γράμματα, αλλά και τον πολιτισμό και τις τέχνες, ξεπερνώντας στεγανά και επισφαλείς βεβαιότητες, μας καλεί σε πατριδογνωσία*», είπε ο κ. Σταμούλης.

Η ανάγνωση και επίδοση του ψηφίσματος και του τίτλου του επίτιμου διδάκτορα έγινε από τον πρόεδρο του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ, καθηγητή **Νικόλαο Μαγγιώρο,** ο οποίος στον χαιρετισμό του τόνισε ότι ο κ. Χαραλαμπίδης διαλέγεται με την τέχνη και τον πολιτισμό, συνομιλεί με την ορθόδοξη παράδοση με τρόπο οικουμενικό, διαλέγεται με την ακαδημαϊκή κοινότητα και είναι ένας από τους κορυφαίους σύγχρονους ποιητές με διεθνή αναγνωρισιμότητα.

Τον έπαινο του τιμωμένου εκφώνησε ο καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ **Χρήστος Τσιρώνης**, μιλώντας για τον **Κυριάκο Χαραλαμπίδη** ως «χαρτογράφο της ανθρωπιάς μας στην αθρωπολογική και οικουμενική μας διάσταση», καθώς ο λόγος του αποτελεί ένα χαλί, όπου πάνω του απεικονίζεται ο ελληνικός πολιτισμός, η γλώσσα, η ορθόδοξη παράδοση, ο ξεριζωμός, η ελληνική αρχαιότητα, η συγκατάβαση, η άρνηση, το χιούμορ, η αγάπη.

Ποιος είναι ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης

Γεννήθηκε στην Άχνα της Κύπρου το 1940 και μεγάλωσε στην Αμμόχωστο. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, παρακολούθησε μαθήματα Θεάτρου στη Δραματική Σχολή Εθνικού Θεάτρου στην Αθήνα και Ραδιοφωνίας στη Βαυαρική Ραδιοφωνία του Μονάχου. Υπηρέτησε αρχικά ως φιλόλογος στη Μέση Εκπαίδευση και για τριάντα χρόνια (1968-1998) στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, από το οποίο αφυπηρέτησε ως Διευθυντής Ραδιοφωνίας.

Εξέδωσε δεκαέξι ποιητικές συλλογές και τρεις τόμους δοκιμίων. Τιμήθηκε με το Βραβείο της Ελληνικής Εταιρείας Μεταφραστών Λογοτεχνίας (για το βιβλίο «Ρωμανού του Μελωδού: Τρεις Ύμνοι»), το Κρατικό Βραβείο Ποίησης Κύπρου (για τα βιβλία «Το αγγείο με τα σχήματα», «Αχαιών Ακτή», «Αμμόχωστος Βασιλεύουσα») και το Κρατικό Βραβείο Ποίησης της Ελλάδας (για την «Μεθιστορία»).

Η Ακαδημία Αθηνών του απένειμε το Βραβείο Μερόπης Οικονόμου για την ποιητική συλλογή «Θόλος» και το Βραβείο Κώστα και Ελένης Ουράνη για το σύνολο του ποιητικού του έργου. Έλαβε ακόμη το Διεθνές Έπαθλο Καβάφη στην Αίγυπτο, το Αριστείο Γραμμάτων, Τεχνών και Επιστημών της Κυπριακής Δημοκρατίας, το Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία-Θοδόση Πιερίδη και το Βραβείο Γιώργου Φιλίππου Πιερίδη της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου. Είναι επίτιμος διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ενώ εκκρεμεί και η επιτιμοποίησή του από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Επίσης, είναι αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών και ιδρυτικό μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Για το έργο του έχουν εκπονηθεί μονογραφίες και διδακτορικές διατριβές, ενώ περιοδικά στην Ελλάδα έχουν αφιερωματικά τεύχη σ’ αυτό. Μεταφράσεις ποιημάτων του κυκλοφορούν σε δεκαεννέα αυτοτελείς εκδόσεις στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Σουηδικά, Σερβικά, Βουλγαρικά, Ρουμανικά και Αλβανικά.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ (Σμαρώ Αβραμίδου)